

HRF/Fisc/CV(IP)/AM/N25

ADVIES AANGAANDE DE WENSELIJKHEID VAN DE
AFSCHAFFING VAN DE INVESTERINGSAF TREK EN VAN DE DAARMEE
EVENTUEEL SAMENGAANDE VERMINDERING VAN HET TARIEF
VAN DE VENNOOTSCHAPSBELASTING

Ter gelegenheid van de installatie van de Hoge Raad van Financiën heeft de Heer Minister van Financiën aan de Afdeling "Fiscaliteit en Parafiscaliteit" gevraagd de wenselijkheid te onderzoeken van de afschaffing van de investeringsaftrek en - met het oog op een budgettaire neutrale operatie - van een daarmee samengaande evenwaardige vermindering van het tarief van de vennootschapsbelasting.

De Afdeling wou deze vraag behandelen samen met de andere vragen die de Minister bij diezelfde gelegenheid heeft gesteld, om zodoende voorrang te verlenen aan een globale benadering, de enige die toelaat volledig rekening te houden met de structurele aspecten van de vennootschapsbelasting (Ven. B.).

Ingevolge een nieuwe vraag van de Heer Minister om op korte termijn een "*advies inzake de wenselijkheid van een herziening of de opheffing van het stelsel van de investeringsaftrek, eventueel gekoppeld aan een nieuwe verlaging van het nominaal tarief van de vennootschapsbelasting*" te ontvangen, werd de Afdeling ertoe gebracht die vraag afzonderlijk en bij voorrang te behandelen".

De eerste paragraaf van dit Advies schetst de grote lijnen van het kader waarbinnen de Afdeling geredeneerd en zijn Advies geformuleerd heeft.

De volgende paragrafen en de bijlagen 1 tot 4 bakenen het denkkader nader af door eerst de bestudeerde vraag te situeren binnen de ruimere problematiek van de fiscale aanmoediging van de investeringen om vervolgens het concept van de effectieve belasting van de inkomsten uit investeringen te bekijken.

Voor beide benaderingen heeft de Afdeling de voorkeur gegeven aan een internationale benadering.

In de vierde paragraaf wordt, in het kort, een overzicht gegeven van de studies gewijd aan de economische doelmatigheid van de fiscale aanmoediging van de investeringen.

Zodoende is de basis gelegd van waaruit de voorstellen van de Afdeling worden uitgewerkt. Die voorstellen worden uiteengezet in de vijfde paragraaf, terwijl de zesde paragraaf gewijd is aan de budgettaire gevolgen.

1. Het denkkader

De Afdeling wijst er eerste instantie op dat de investeringsaftrek deel uitmaakt van een geheel.

Bijgevolg zou het **ideaal** zijn een discussie over de afschaffing van de investeringsaftrek en a fortiori over een eventueel daarmee samengaande vermindering van het tarief van de vennootschapsbelasting te kunnen voeren binnen het kader van een globaal onderzoek van de vennootschapsbelasting.

De vraag naar het behoud of een afschaffing van de investeringsaftrek is immers nauw verbonden met andere vragen zoals die aangaande de keuze van het afschrijvingsstelsel, de bepaling van het tarief van de vennootschapsbelasting en de toekenning van stimuli ten gunste andere produktiefactoren (tewerkstelling, onderzoek).

Gezien, bovendien, de investeringsaftrek sinds de inwerkingtreding van de wet van 7 december 1988 gekoppeld is aan het inflatieritme, had de vraag naar zijn afschaffing moeten onderzocht worden samen met die naar de eventuele herinvoering van een vrijstelling van het monetair gedeelte van meerwaarden.

Onder dit voorbehoud, groeperen de bedenkingen van de Afdeling zich rond drie **appreciatiecriteria** :

- de economische doelmatigheid;
- de stabiliteit en geloofwaardigheid van het fiscaal stelsel;
- de budgettaire weerslag op korte en halflange termijn.

1.1. Het eerste criterium : de economische doelmatigheid

De afdeling beschouwt de economische doelmatigheid van de fiscale stimulansen voor de investeringen als het **belangrijkste criterium**.

De toekenning van een investeringsaftrek is een middel om de kapitaalkost en dus om de effectieve belasting van de inkomsten uit investeringen te beïnvloeden : alsdusdanig heeft hij invloed op een parameter die, vanuit economisch standpunt, zowel een **struktureel** als een **conjunctureel** belang heeft.

Het onderzoek van de economische doelmatigheid van de investeringsaftrek heeft de Afdeling er toe gebracht :

- in de eerste plaats, de investeringsaftrek te hersituieren in een historisch kader en ten opzichte van de andere maatregelen genomen om de investeringen aan te moedigen;
- vervolgens te herinneren aan de algemene en bijzondere bepalingen die samen het fiscaal stelsel van de investeringen in België uitmaken en die te situeren in een internationale vergelijking;
- de analyse uit te breiden tot de effectieve belasting van de inkomsten uit investeringen in België en in het buitenland;

- en ten slotte in het kort een balans op te maken van de studies gewijd aan de economische doelmatigheid van de fiscale stimulansen voor de investeringen.

Deze verschillende analyseniveaus verschaffen nuttige elementen om een appreciatie te geven omtrent de wenselijkheid van het behoud of de afschaffing van de investeringsaftrek, of nog, om alternatieve oplossingen te formuleren.

1.2. De stabiliteit en de geloofwaardigheid van het fiscaal

Niettegenstaande voorrang wordt verleend aan een economische aanpak verliest de Afdeling niet uit het oog dat een zekere stabiliteit van het fiscaal systeem noodzakelijk is : er moet een **goed midden** worden gevonden tussen die **stabiliteitsvereiste, voorwaarde voor geloofwaardigheid,** en een theoretisch verantwoord, gebruik van de fiscale aanmoediging van de investeringen voor **conjuncturele doeleinden.**

De Afdeling stelt vast dat de investeringsaftrek destijds is ingevoerd zonder enige tijdslimiet, in vervanging van tijdelijke maatregelen en dat hij sedertdien bij herhaling is gewijzigd.

1.3. De budgettaire aspecten

Al is het niet de specifieke taak van de Afdeling om de financieringsproblemen van de overheid te onderzoeken, zij moet toch **aandacht schenken aan de budgettaire weerslag,** zowel op korte als halflange termijn, van haar voorstellen.

En dat wat betreft de mogelijkheid van afschaffing aan de investeringsaftrek het behoud ervan als andere in aanmerking genomen mogelijkheden.

Dit is evenzeer waar voor de weerslag van eventuele **overgangsmaatregelen,** die inzonderheid betrekking hebben op de **voorraad van investeringsaftrek mogelijkheden** die sinds 1983 werd gecumuleerd en die nog niet kon in vermindering gebracht worden van de belastbare winsten.

x
x x
x

Of het nu gaat om het onderzoek van de economische doelmatigheid van de investeringsaftrek of om de budgettaire weerslag van zijn eventuele afschaffing, de Afdeling houdt er aan er met aandrang aan te herinneren dat de investeringsaftrek slechts één element is -en niet van de belangrijkste- van de globale belasting van de inkomsten uit investeringen en van het rendement van de vennootschapsbelasting. De Afdeling wil onderhavig advies dan ook niet vooruitlopen op het lot dat aan andere bestaande of beoogde maatregelen dient voorbehouden te worden.

Zij zal binnen zo kort mogelijke tijd een algemeen advies verstrekken aangaande de haar gestelde vragen, waaronder deze betreffende de vermindering van het tarief van de vennootschapsbelasting en dit op basis van niet alleen de drie hierboven vermelde criteria maar ook vanuit de bekommernis om in het stelsel van de vennootschapsbelasting meer duidelijkheid en meer eenvoud te brengen.

De vraag omtrent de afschaffing of het behoud van de investeringsaftrek in de personenbelasting werd door de Afdeling niet behandeld (1).

De beschouwingen en voorstellen vervat in dit Advies lopen dus geenszins vooruit op de mening die de Afdeling over die kwestie kan hebben.

2. De fiscaal stelsel van de investeringen

De vraag omtrent de afschaffing of het behoud van de investeringsaftrek moet om te beginnen worden geplaatst binnen het ruimere kader van het fiscaal stelsel van de investeringen : zoals hierboven vermeld, is hij immers slechts één van de mogelijkheden die vanuit fiscaal standpunt de investeringsbeslissing beïnvloedt.

De Afdeling heeft haar overwegingen ook aangevat met een onderzoek van het fiscaal regime van de investeringen in België en met de vergelijking ervan met dat in voege in de belangrijkste O.E.S.O.-landen.

2.1. Ontstaan en evolutie van de investeringsaftrek

De investeringsaftrek vindt zijn oorsprong in het K.B. nr 48 van 22.6.1982, bekrachtigd door art. 11 van de wet van 1.7.1983.

Ze volgde op een reeks tijdelijke maatregelen, zoals het stelsel van de aanvullende investeringen en de investeringsreserve (2).

Het principe investeringaftrek is sinds aanslagjaar 1983 bewaard gebleven, maar de toepassingsmodaliteiten zijn veelvuldig gewijzigd (3). Een van die wijzigingen is fundamenteel: sinds de wet van 7.12.1988 is het basistarief van de investeringsaftrek uitdrukkelijk gekoppeld aan het inflatieritme.

2.2. Het Belgisch fiscaal stelsel van de investeringen

Uit het grondig onderzoek, opgenomen in bijlage 2, onthoudt de Afdeling dat het Belgisch fiscaal stelsel van de investeringen als andere essentiële bepalingen omvat:

- de mogelijkheid om versneld af te schrijven;

1 De laatste inventaris der fiscale uitgaven (aanslagjaar 1988, inkomsten 1987) raamt de kost van die maatregel op 1,5 miljard.

2 Het was de bedoeling dat dit een permanente maatregel zou zijn, maar in feite is ze enkel voor aanslagjaar 1982 van kracht geweest.

3 Zie bijlage 1.

Een van de wijzigingen die door de wet van 31 juli 1984 werd ingevoerd beoogde een misbruik van de investeringsaftrek onmogelijk te maken. In België gevestigde ondernemingen investeerden om de investeringsaftrek te genieten en stonden vervolgens het gebruiksrecht van de investeringsgoederen af aan in het buitenland gevestigde ondernemingen.

- de toekenning van een fictieve roerende voorheffing aan de investeringen die gefinancierd zijn via een coördinatiecentrum
- de interestsubsidies en kapitaalpremies die door de regionale overheden kunnen worden toegekend.

2.3. Internationale vergelijking

Uit de internationale vergelijking die zij heeft gemaakt (4) onthoudt de Afdeling dat maatregelen vergelijkbaar met onze investeringsaftrek in 1989 slechts in weinig O.E.S.O.-landen bestaan (5).

Daarentegen vormen versnelde afschrijvingen er nog een courante praktijk. Zoals vermeld in bijlage (6) heeft de Afdeling in die internationale vergelijking geen rekening gehouden met regionale stelsels of andere bijzondere stelsels die in het buitenland van kracht zijn.

3. De effectieve belasting van de inkomsten uit investeringen

Het vergelijkend onderzoek van de fiscale stelsels van de investeringen, dat hieronder is samengevat, is aan twee beperkingen onderhevig :

- in de eerste plaats omdat het zuiver beschrijvend is;
- en vervolgens omdat het geen rekening houdt met de belasting van de inkomsten uit investeringen bij de kapitaalverschaffer.

Het gebruik van het begrip "effectieve belasting van de inkomsten uit investeringen" laat toe die beperkingen te omzeilen. Met verwijzing naar de werken van KING en FULLERTON, wordt de effectieve belasting van de inkomsten uit investeringen gedefinieerd als het geheel van de nettobelastingen betaald door de ondernemingen (7) waarin de investering is gebeurd en door de aandeelhouders en schuldeisers (8) op de door hen ontvangen opbrengst van hun investering.

Bijlage 3 geeft meer uitleg over de methodiek en beschrijft gedetailleerd de evolutie van de effectieve belasting van de inkomsten uit investeringen in België en de positie van België binnen de O.E.S.O.

4 zie bijlage 2

5 Mits uitsluiting van de landen met een structureel hoge inflatie

6 Zie bijlage 2, blz..

7 Inbegrepen de premies, subsidies en de invloed van de afschrijvingen, investeringsaf trekken en gelijkaardige maatregelen op die belastingen.

8 Die aandeelhouders en schuldeisers zijn, bij hypothese, natuurlijke personen-rijksinwoners.

Uit dat onderzoek van de effectieve belasting van de inkomsten uit investeringen trekt de Afdeling volgende besluiten :

- 1°) Los van de invloed van de fiscale aanmoedigingen (9), van de waardevermindering en van de inflatie, vermindert de effectieve belasting van de inkomsten uit investeringen sinds 1987.
- 2°) De belangrijkste invloed van de fiscale stimulansen komt van het stelsel van versnelde afschrijvingen, terwijl de impact van de investeringsaftrek aanzienlijk verminderd is door de maatregelen vervat in de wet van 7 december 1988.
- 3°) Een fiscale politiek waarin een daling van het tarief van de vennootschapsbelasting wordt gecombineerd met de beperking van de fiscale stimulansen voor de investeringen vermindert niet noodzakelijk de "belastingwig" die drukt op de opbrengsten van geïnvesteerd kapitaal. Onder voorbehoud van de hypothesen gebruikt bij de, hierboven voorgestelde, berekening van de effectieve aanslagvoeten is het zelfs het omgekeerde dat zich blijkt voor te doen (10).
- 4°) De internationale vergelijking is verre van slecht voor de concurrentiepositie van België, tenminste op basis van de in 1989 bestaande toestand. Maar wanneer daardoor de Belgische fiscaliteit in een gunstig daglicht komt te staan is dat eerder te wijten aan de, noodzakelijk algemene, parameters die de belasting op de inkomsten bepalen (niet-globalisering, voorheffing van 10%) dan wel aan de fiscale stimulansen voor de investeringen zelf.
- 5°) De effectieve belasting van inkomsten uit investeringen kan aanzienlijk lager zijn wanner de betrokken investering gefinancierd wordt via een coördinatiecentrum (11).

De Afdeling herinnert er aan dat deze besluiten afkomstig zijn van studies die enkel rekening houden met de belasting op de inkomsten uit investeringen en dus andere factoren zoals de belasting op arbeid, infrastructuur enz. buiten beschouwing laten (12).

9 t.t.z. van de afschrijvingen, interestsubsidies, kapitaalpremies en van de investeringsaftrek.

10 Zie de CALLATAY en GERARD, *La taxation effective des revenus de l'investissement en Belgique*, Bulletin de documentatieblad, Ministerie van Financiën, mei-juni 1990.

11 zie bijlage 4

12 zie blz. 10 hierna

4. De doeltreffendheid van fiscale stimulansen voor de investeringen

Het feit dat de fiscaliteit het netto rendement van een investering beïnvloedt betekent niet noodzakelijk dat de fiscale maatregelen een welbepaald en betekenisvol effect hebben op het globale investeringspeil.

De vraag naar de doeltreffendheid van de fiscale stimulansen voor de investeringen is de laatste jaren uitvoerig behandeld in de economische literatuur maar daaruit zijn geen besluiten voortgevloeid die toelaten een duidelijk antwoord te geven op de gestelde vraag.

Dit blijkt zowel uit de macro-economische als de micro-economische studies over de invloed van fiscale stimulansen op de allocatie van de middelen.

4.1. Het macro-economisch standpunt

Als de macro-economische analyse niet leidt tot een duidelijk besluit inzake de invloed van de fiscale stimulansen op het bedrag en de groei van de investeringen is dat in eerste instantie te wijten aan het feit dat de belangrijkste determinant daarvan gevormd wordt door de verwachte vraag : het acceleratoreffect is erkend als de belangrijkste factor en de fiscaliteit heeft daarop omzeggens geen invloed.

Het is vooral op de kapitaalkost dat de speciale stelsels voor afschrijvingen, belastingkredieten of investeringaftrekken en het tarief van de vennootschapbelasting inwerken.

Het besluit uit zowel de theoretische analyses als uit de ervaring van de landen die fiscale stimulansen hebben gebruikt - en vaak teruggeschroefd - blijkt te zijn dat door in te spelen op een secundaire factor, de fiscaliteit slechts invloed heeft bij een massieve en langdurige actie terwijl het andere factoren zijn- inzonderheid het rente peil- die een overwegende invloed hebben op de kapitaalkost.

Zo bevestigt een recente studie (13) dat naast het acceleratoreffect, dat doorslaggevend blijft, er een betekenisvolle invloed is uitgegaan van de fiscaliteit (14) op de produktieve investeringen van de bedrijven in de periode 1973-1987.

Door vast te stellen dat een duurzame fiscale context een betekenisvolle invloed uitoefent bevestigt deze studie het besluit waartoe de Conseil National des Impôts (15) was gekomen.

Bij zijn onderzoek naar de doeltreffendheid van fiscale stimulansen voor de investeringen was deze instelling tot het besluit gekomen dat door in te werken op een secundaire factor (de kapitaalkost) de fiscaliteit alleen een betekenisvol effect heeft mits massieve en duurzame maatregelen waarvan de budgettaire kost hoog ligt in vergelijking met de bereikte resultaten.

13 Zie AXOUDI-DOVI, LEGROS, LEROUX en NICOLAI, *Effets de la fiscalité sur l'investissement : une comparaison internationale; Colloque "Modélisation de la politique fiscale"*, Rome 1990.

14 Met de fiscaliteit wordt rekening gehouden door middel van een index opgesteld uitgaande van het tarief van de vennootschapsbelasting, de afschrijvingen en kredieten en aftrekken voor investeringen. De studie besluit tot een betekenisvolle invloed voor elk van de vier bestudeerde landen, met name de Verenigde Staten, Frankrijk, West-Duitsland en Japan.

15 CONSEIL NATIONAL DES IMPOTS, *Neuvième rapport au Président de la république relatif à la fiscalité des entreprises*, Paris, Journal officiel, 1987, blz. 193 en volgenden.

Aldus worden de voorwaarden die moeten vervuld zijn opdat een fiscale stimulering van de investeringen een significant macro-economisch effect zou hebben a contrario bevestigd door de twijfel omtrent de impact van tijdelijke of minder verstreckende maatregelen

Dat is de vaststelling die de Hoge Raad van Financiën (16) in 1982 reeds maakte in zijn verklaring : " *Veelvuldige en niet gecoördineerde stimulansen leiden niet genoeg tot aanpassing van het ondernemingsgedrag (...). De heropleving die met een variëteit aan fiscale maatregelen werd beoogd is een ijdele hoop gebleken. In een economie die gebukt gaat onder hoge interestvoeten, oefenen fiscale stimulansen omzeggens geen invloed uit die had kunnen leiden tot uitbreidings- of vernieuwingsinvesteringen*".

Tot diezelfde besluiten is de Conseil National des Impôts in Frankrijk gekomen bij zijn onderzoek naar de specifieke invloed van allerlei maatregelen ter ondersteuning of ter bevordering van de investeringen in de jaren 1970-1980.

Hun enig effect van betekenis bestaat in een kortstondige opflakking bij hun inwerkingtreding en dat kan bijna integraal worden toegeschreven aan het uitstellen van eerder genomen beslissingen ingevolge het "aankondigings-effect".

De maatregelen die in 1981 in de Verenigde Staten werden genomen waren veel radicaler (17).

De verklaring van de impact van die maatregelen heeft aanleiding gegeven tot talrijke discussies. Het staat vast dat ze gevolgd zijn door een sterke herneming van de investeringen maar over het bestaan van een oorzakelijk verband tussen de fiscale maatregelen en de vastgestelde groei wordt nog geredetwist. Men mag immers niet uit het oog verliezen dat zich op hetzelfde ogenblik een ommekeer voordeed in de monetaire politiek met als gevolg dat de rentetarieven daalden. Welnu, er is in't bijzonder aangetoond dat de getroffen maatregelen minder invloed hebben uitgeoefend op de kapitaalkost dan een daling van de rentevoeten en dat de investeringen die het snelst gegroeid zijn betrekking hadden op goederen die niet behoorden tot de door de fiscale maatregelen meest begunstigen.

4.2. Het micro-economisch standpunt

De doeltreffendheid van de fiscale stimulering van investeringen mag niet enkel beoordeeld worden op basis van zijn macro-economische impact.

Immers, deze macro-economische impact laat wel toe de conjuncturele doeltreffendheid te beoordelen maar gaat voorbij aan de structurele weerslag van die maatregelen op de middelenallocatie terwijl daaraan nu juist meer en meer aandacht wordt geschonken.

16 HOGE RAAD VAN FINANCIËN, *Advies aan de Minister van Financiën over de investeringsstimulansen*, 4 juni 1982.

17 De Economic Recovery Tax Act van 1981 voorziet in een aantal maatregelen (belastingkrediet voor investeringen, behoud van de degressieve afschrijvingen) waarvan meer aannam dat ze de kapitaalkost met 5% verminderden.

In dat verband moet in eerste instantie worden vastgesteld dat alle afschrijvingsstelsels gebaseerd zijn op de historische kostprijs en dus de volledige wedersamenstelling van het geïnvesteerde kapitaal niet toelaten. De investeringsaftrek kan dan ook in het leven geroepen zijn om hieraan te verhelpen en zou zodoende een ongunstige weerslag van de fiscaliteit op de middelenallocatie corrigeren. Dat is trouwens wat de Hoge Raad van Financiën voorheen vaststelde (18) : *"Wat betreft de investeringsaftrek stelt de werkgroep, alhoewel ze afwijkende maatregelen weinig gunstig gezind is, zijn behoud voor omdat hij een compensatie vormt voor de onvolkomenheid van het afschrijvingsstelsel en voordeel bijbrengt voor de dynamische ondernemingen"*.

Anderzijds hebben sommige auteurs doen opmerken dat het voordeel van een fiscale stimulans, en vooral van een investeringsaftrek, belangrijker is naarmate de rentabiliteit van de investering voor belastingen zwakker is en dat in extreme gevallen zij tot gevolg heeft investeringen die voor belastingen niet rendabel zijn, rendabel te maken (19).

De aandacht moet ook gevestigd worden op het feit dat fiscale stimulansen, en vooral de investeringsaftrek, niet neutraal staan tegenover de aard van de investeringen. Zij beoordelen de materiele investeringen ten koste van investeringen in human resources en in immateriële activa.

Het gevolg van de fiscale stimulans op de alokalisering van de investeringen is nochtans meer duidelijk.

5. Voorstellen van de afdeling

De afdeling weerhoudt uit zijn studie vier vaststellingen.

- 1°) De internationale vergelijking betreffende de effectieve belasting van de opbrengsten van geïnvesteerd kapitaal is niet ongunstig voor België.
- 2°) Dat is zo, niet zo zeer omwille van het effect van de investeringsaftrek op de kapitaalkost : de gedetailleerde berekeningen opgenomen in bijlage 3 tonen aan dat de doorslaggevende elementen veeleer het afschrijvingsstelsel en de taxatiemodaliteiten (tarief van de Ven. B. en van de R.V., niet-globalisering) zijn.
Trouwens men stelt vast dat hoe meer stelsels van versnelde afschrijving tot de dagelijkse praktijk behoren in de O.E.S.O-landen, hoe minder frequent de investeringsaftrek er voorkomt.
- 3°) Bovendien is gebleken (20) dat een fiscale politiek die een daling van het tarief van de vennootschapsbelasting (of van enige andere parameter met betrekking tot de belasting op het inkomen) combineert met een vermindering van de fiscale steun voor de investeringen, niet noodzakelijk de effectieve belasting op de opbrengsten van geïnvesteerd kapitaal vermindert.

18 Hoge Raad van Financiën, Werkgroep "Hervorming van de fiscaliteit en parafiscaliteit", *Verslag inzake de vennootschapsbelasting*, september 1986, blz 72

19 Het is zo dat in Groot-Brittanië, de stimulans bestaande uit een afschrijving a rata van 100% tijdens het eerste jaar en andere vormen van versnelde afschrijving bekritiseerd zijn omwille van hun negatieve invloed op de middelen allocatie Vgl. SANTINI J.J., *La réorientation du système fiscal britannique*, Economie et prévision, 1987, nr 78.

20 Zie §3 en bijlage 3

- 4°) Daarenboven komen studies betreffende de doeltreffendheid van fiscale steun aan investeringen tot het besluit dat significante invloed op een secundaire factor (de kapitaalkost) mogelijk is, maar ten koste van stabiele maatregelen die als duurzaam voorgesteld werden.

De Afdeling houdt er daarnaast aan er aan te herinneren dat de wenselijkheid van het behoud of de afschaffing van de investeringsaftrek voornamelijk moet beoordeeld worden vanuit economisch, conjunctureel zowel als structureel standpunt.

Zij vindt dat de relatief stimulerende invloed van die aftrek op de investeringsbeslissing, zoals men die hierboven heeft trachten te meten, in een ruimer kader moet gezien worden : andere factoren zoals de infrastructuur, de loon-, financiële en energiekosten, de verwachte groei van de vraag, de lokalisatie van bestaande installaties, beïnvloeden eveneens de investeringsbeslissing en de keuze van de plaats voor er geïnvesteerd wordt.

Als alle andere factoren ongewijzigd blijven, kan de fiscale steun aan de investering een belangrijke rol spelen bij de keuze van de vestigingsplaats en dat zeker in een context van versnelde herstructureringen met het oog op de Europese eenmaking.

De Afdeling is eveneens van mening dat de investeringsaftrek uiteindelijk enkel leidt tot een daling van de effectieve aanslagvoet aan de Ven. B. voor de ondernemingen die investeren.

Hem volledig afschaffen mondt dus uit in een verzwaring van de fiscale druk op de ondernemingen die in België investeren (21).

Als men daarentegen overweegt dat, tenminste aan het begin, de investeringsaftrek een conjuncturele maatregel was, dan dringt zijn bestaan zich niet meer op in een situatie van sterke en volgehouden groei van de investeringen, zelfs als die groei niet leidt tot een oververhitting van de conjunctuur maar veeleer kadert in een beweging die anticipeert op de Europese integratie.

Gezien vanuit die hoek, vindt de Afdeling dat de afschaffing van de investeringsaftrek geen afbreuk zou doen aan de geloofwaardigheid van het fiscaal systeem.

Bovendien zou zijn intrekking passen in de algemene tendens tot vereenvoudiging van de vennootschapsbelasting.

Rekening houdend met deze vaststellingen en overwegingen, die gedeeltelijk uiteenlopend zijn en ongeacht het lot dat is voorbehouden aan een eventuele vermindering van het tarief van de vennootschapsbelasting, zijn sommige leden van de Afdeling voor de afschaffing van de investeringsaftrek terwijl anderen pleiten voor zijn behoud (22).

21 Bijlage 5 geeft in detail de verdeling van de investeringsaftrek en van de in de Ven. B. belastbare basis over de verschillende sectoren.

22 Tijdens de werkzaamheden van de Afdeling heeft men benadrukt dat bij gebrek aan een inflatieboekhouding de investeringsaftrek, op economisch en juridisch vlak, beetje bij beetje geëvolueerd is naar een indexerings van de afschrijvingen en dat men bijgevolg mag verwachten dat indien de investeringsaftrek wordt afgeschaft, deze zou vervangen worden door een indexerings van de afschrijvingen.

Dit alternatief, dat op korte termijn minder kostelijk is, zou kunnen beperkt worden tot de investeringen die gefinancierd worden met eigen middelen waardoor zijn budgettaire weerslag ook op middellange termijn zou verminderen. De Afdeling heeft evenwel niet de tijd gehad dit alternatief te onderzoeken.

Hoe dan ook stelt de Afdeling stelt eenparig het volgende voor :

- 1°) Rekening houdend met de algemeen bekende ontoereikendheid van de overheidsteun in dit domein, moet het voordeel van de investeringsaftrek, tegen zijn preferentieel tarief, behouden blijven voor investeringen in **wetenschappelijk onderzoek**;
- 2°) De investeringsaftrek moet afgeschaft worden voor de investeringen, andere dan die bedoeld onder 1°, die gefinancierd worden door tussenkomst van coördinatiecentra en die daardoor genieten van de toekenning van een fictieve roerende voorheffing aan de kapitaalverschaffer;
- 3°) Voor zover er een beschikking zou opgezet worden, gelijkaardig aan die opgenomen in art. 114 W.I.B. zoals dat is gewijzigd door de wet van 22 december 1989, moet het recht op aftrek behouden blijven voor de voorraad van investeringsaftrek mogelijkheden die sinds aanslagjaar 1983 is opgebouwd.
- 4°) Iedere gedeeltelijke afschaffing moet zodanig georganiseerd worden dat fluctuaties van de investeringen omwille van louter fiscale overwegingen (anticipaties) **onmogelijk worden**.

6. Raming van de budgettaire kost van de investeringsaftrek

Alhoewel de Afdeling de economische doelmatigheid van de fiscale steun aan de investeringen als eerste beoordelingscriterium heeft weerhouden, heeft zij de huidige en verwachte budgettaire kost van de investeringsaftrek willen ramen.

Daaruit blijkt dat met betrekking tot 1991 (aanslagjaar 1992) de budgettaire kost van de investeringsaftrek, rekening houdend met de groei van de investeringen, de evolutie van de inflatie en de maatregelen genomen in de wetten van december 1988 en 1989, nog 10,1 miljard zou bedragen.

De Afdeling vestigt er de aandacht op dat men uit die raming niet mag afleiden dat een volledige afschaffing van de investeringsaftrek voor het begrotingsjaar 1991 een even grote budgettaire impact zou hebben. Men moet immers rekening houden met de volgende elementen :

- 1°) De voorraad van investeringsaftrek mogelijkheden die sinds aanslagjaar 1983 is opgebouwd hypothekeert de opbrengst van de vennootschapsbelasting. Volgens de ramingen opgenomen in bijlage 6 zou de voor het aanslagjaar 1992 opgebouwde voorraad 85 miljard bedragen.
- 2°) Het onderzoek van de werkelijke budgettaire weerslag van voorheen inzake Ven. B. genomen maatregelen en de evolutie van de opbrengst van die belasting tonen aan dat de belastingplichtigen "tax management" methodes gebruiken die leiden tot een inkrimping van de belastbare basis en van de verschuldigde belasting. Men mag dan ook veronderstellen dat, zo die praktijken worden voortgezet, de budgettaire opbrengst van een afschaffing of aanpassing van de investeringsaftrek eveneens gereduceerd zal worden.
- 3°) De inning van de Ven. B. verloopt gespreid in de tijd en een maatregel heeft nooit haar volledige weerslag op de voorafbetalingen.

De budgettaire weerslag van een gedeeltelijke afschaffing zou natuurlijk nog kleiner zijn .

- Met het behoud van de investeringsaftrek voor de investeringen in wetenschappelijk onderzoek is (voor aanslagjaar 1992) een budgettaire kost geraamd op 1,2 miljard verbonden, en dit zonder rekening te houden met de drie bovenvermelde elementen.
- Aan de afschaffing van de investeringsaftrek voor investeringen die gefinancierd werden door tussenkomst van coördinatiecentra beantwoord een budgettaire weerslag, van aanslagjaar 1992, van 3,4 miljard en dit zonder rekening te houden met de drie bovenvermelde elementen.

x
x x
x

Dit advies werd goedgekeurd door de Afdeling "Fiscaliteit en parafiscaliteit" van de Hoge Raad van Financiën, voorgezeten door de H. MALDAGUE en waarvan lid zijn de Heren AUTENNE, CLEMER, CREMER, DELPORTE, PORRE, QUADEN, ROUSSEAUX, VAN ISTENDAEL, V. VAN ROMPUY, VERSCHOOTEN en WATTEYNE. De heren CLEMER en PORRE hebben evenwel niet aan de werkzaamheden kunnen deelnemen.

De Afdeling heeft aan de opstelling van dit advies vier vergaderingen gewijd. Het secretariaat werd waargenomen door de H. VALENDUC (Studiedienst) met de medewerking van Mevr. MEUNIER (Dienst van de Fiscale Coördinatie) en de H. PITTEVILS (Studiedienst).

Bijlage 1

HISTORIEK VAN DE WETGEVING INZAKE INVESTERINGSAFTREK

1. Ontstaan

De investeringaftrek werd ingevoerd in vervanging van een reeks bestaande fiscale stimuli, met name:

- de vrijgestelde investeringsreserve;
- de afschrijving a rato van 110%;
- de afschrijving naar wens

en trad in voege, met ingang van het aanslagjaar 1983.

Deze aftrek stelt de belastbare ondernemingswinst vrij ten belope van een percentage van het geïnvesteerd bedrag. Volstaat de winst niet om de aftrek volledig toe te passen dan mag de resterende aftrek worden verricht op de winsten van latere jaren.

Bij zijn invoering door het K.B. nr. 48 van 22.06.1982 waren de toepassingsmodaliteiten van de investeringsaftrek (voor de aanslagjaren 1983 en 1984) de volgende :

METHODES

De investeringsaftrek kan volgens twee methodes worden toegepast:

- in één maal;
- gespreid over de ganse afschrijvingsduur :

TARIEF

In beginsel bedraagt de investeringsaftrek 13% maar bijzondere tarieven zijn voorzien voor :

- energiebesparende investeringen: 25%;
- investeringen ter bevordering van onderzoek en ontwikkeling: 20%;
- investeringen in meubels en kantoor materieel: 5%.

De K.M.O.'s konden opteren voor een forfaitaire aftrek ten belope van 5% of 20% van de aanvaarde afschrijvingen (naargelang het ging om meubelen, kantoor materieel dan wel om andere investeringen).

2. Wijzigingen

De modaliteiten van de investeringsaftrek werden herhaaldelijk gewijzigd.

K.B. nr 107 van 26 november 1982.

- Het percentage van toepassing op de energiebesparende investeringen wordt verhoogd van 25% tot 35%.
- De aftrek van 35% mag ook worden toegestaan aan belastingplichtigen die worden belast volgens forfaitaire grondslagen van aanslag die ook de afschrijvingen omvatten, voor zover voor de betrokken investeringen geen financiële steun werd toegekend.

K.B. nr 149 van 30 december 1982.

- De aftrek mag ook worden toegestaan aan de beoefenaars van vrije beroepen die één of meer hoofdarbeiders in dienst nemen.
- De percentages 5 en 13% worden opgetrokken tot respectievelijk 7 en 18% voor de investeringen verworven of gerealiseerd in 1983 naar aanleiding van de in dat jaar gedane compenserende indienstnemingen.

Wet van 28 december 1983

Die wet preciseert de draagwijdte van het K.B. nr 107 in die zin dat het gaat om financiële steun van de openbare machten ter aanmoediging van de energiebesparing.

Wet van 31 juli 1984

Met ingang van het aanslagjaar 1985 :

- wordt de aftrek voor energiebesparende investeringen teruggebracht van 35% tot 20%;
- wordt de mogelijkheid tot gespreide aftrek afgeschaft;
- wordt de aftrek geweigerd voor investeringsgoederen waarvan het gebruik aan derden wordt overgedragen;
- wordt de aftrek van 20 en 13% respectievelijk op 25 en 18% gebracht voor de investeringen door innovatievenootschappen.

Artikel 7 van de wet van 4 augustus 1986

Voertuigen van autorijscholen zijn niet langer uitgesloten van de investeringsaftrek.

Artikel 20 van de wet van 7 december 1988

De percentages van de investeringsaftrek worden gewijzigd met ingang van het aanslagjaar 1990.

Het basistarief is gelijk aan het inflatiepercentage verhoogd met 3 punten, zonder dat dit basistarief lager dan 5 en hoger dan 12% mag bedragen.

Het basistarief kan bij koninklijk besluit worden gewijzigd.

Het basistarief wordt verhoogd met 10 punten :

- voor de bestanddelen ter bevordering van het onderzoek en de ontwikkeling van nieuwe produkten en toekomstgerichte technologieën die ofwel geen effecten hebben op het leefmilieu of die beogen de negatieve effecten op het leefmilieu te minimaliseren;
- voor de bestanddelen die bijdragen tot een rationeler energieverbruik.

Het basistarief wordt verhoogd met 7 punten voor de K.M.O.'s en met 5 punten voor de investeringen van innovatievennootschappen.

Deze nieuwe wettelijke beschikkingen geven, voor het aanslagjaar 1990, recht op volgende investeringsaftrekken :

- 15% voor energiebesparende investeringen;
- 15% voor investeringen in onderzoek en ontwikkeling zonder negatieve effecten op het leefmilieu of die beogen deze te verzachten;
- 5% voor de andere investeringen.

De investeringsaftrek wordt daarenboven, zonder enige beperking aan de beoefenaars van vrije beroepen toegestaan.

Wet van 22 december 1989

- Vanaf 1 januari 1990 wordt het basistarief van de investeringsaftrek gelijk aan het inflatiepercentage verhoogd met 2 punten, zonder dat het minder dan 4 en meer dan 12% mag bedragen.
- Vanaf 1 januari 1991 is dat basistarief gelijk aan het inflatiepercentage verhoogd met 1,5 punt, zonder dat het minder dan 3,5 en meer dan 10,5% mag bedragen.
- Audio-visuele werken kunnen, vanaf het aanslagjaar 1990, genieten van de investeringsaftrek, zelfs indien de distributierechten aan derden zijn afgestaan

BIJLAGE 2

HET FISCAAL STELSEL VAN INVESTERINGEN IN BELGIE EN IN HET BUITENLAND

1. Het fiscaal regime van de investeringen in België

ALGEMENE BEPALINGEN

De investeringsaftrek is niet het enige middel dat door de wetgever is gebruikt om de investeringsbeslissing te beïnvloeden.

Het afschrijvingsstelsel is al dikwijls gebruikt als instrument van economische politiek, daarvan getuigen :

- de verdubbeling van de lineaire afschrijving;
- de dubbele degressieve afschrijvingen;
- de afschrijving naar wens van de belastingplichtige;
- het afschrijven a rato van 110% van de aanschaffingswaarde.

Enkel de twee eerstgenoemde afschrijvingsstelsels zijn nog in voege en daarvan mag enkel het stelsel van de dubbele degressieve afschrijvingen als zijnde van algemeen toegepassing worden beschouwd, in dezelfde mate als de investeringsaftrek.

BIJZONDERE BEPALINGEN

Men kan het fiscaal regime van de investeringsaftrek niet beschrijven noch bestuderen zonder daarbij de rol van de coördinatiecentra en van de door de gewesten geboden hulp te betrekken.

Een groeiend deel van de investeringen wordt gefinancierd via de coördinatiecentra (23) en de toekenning van een fictieve roerende voorheffing aan de kapitaalverschaffers vormt een subsidie voor de investering (24).

De door de regio's gegeven steun bestaat uit hetzij kapitaalpremies, hetzij interestsubsidies.

Het naast elkaar bestaan van de gewestelijke en nationale fiscale hulp stelt een beginselprobleem : terwijl de nieuwe bevoegdheidsverdeling inzake economische politiek het aanmoedigen van investeringen toevertrouwt aan de gewesten, wordt die doelstelling in feite in niet onbelangrijke mate verwezenlijkt door fiscale uitgaven die drukken op de ontvangsten van de nationale centrale overheid.

23 De enquêtes van de Nationale Bank ramen dat deel op 6% in 1985, 21% in 1986, 34% in 1987, 39% in 1988 en 43% in 1989. Men mag aannemen dat wanneer in de komende jaren het systeem van coördinatiecentra op kruissnelheid zal zijn gekomen, het aandeel van de investeringen dat via hen zal gefinancierd worden zich zal plafonneren in de buurt van 45%.

24 Deze subsidie komt niet noodzakelijk ten goede van de onderneming waarin de investering is gebeurd. Het blijkt een veel voorkomende praktijk te zijn dat het coördinatiecentrum aan de investerende onderneming tegen marktvoorwaarde leent en het voordeel van de toekenning van een fictieve roerende voorheffing voor zich houdt. Dit neemt niet weg dat op het niveau van de groep, waarvan het coördinatiecentrum deeluitmaakt, de investering gesubsidieerd wordt.

2.2. Het fiscaal stelsel van investeringen in het buitenland

ALGEMENE BEPALINGEN

Vele O.E.S.O.-landen hebben hun algemene maatregelen die vergelijkbaar zijn met de investeringsaftrek afgeschaft : in 1989 bestaan dergelijke maatregelen nog enkel in België, Luxemburg, Oostenrijk, Finland, Griekenland, Ierland en Turkije.

De laatste drie landen zijn echter bijzondere gevallen : ze kennen een zeer hoge inflatie, waardoor een systeem van afschrijvingen op de historische kostprijs weinig efficiënt is en een aanvullende maatregel des te meer verantwoord is.

Het blijkt dus zo te zijn dat, behalve in de landen met een structureel hoge inflatie, de toekenning van een investeringsaftrek geen veel voorkomende praktijk meer is in de O.E.S.O.-landen.

Daarentegen vormen, zoals blijkt uit Tabel A1, versnelde afschrijvingen wel een veel voorkomende praktijk in de O.E.S.O.-landen.

Tabel A1
Afschrijvingsstelsel van toepassing op machines en outillering(1989)

Land	Stelsel (*)	Tarief (L)	Tarief (D)
Oostenrijk	L	n.g.	-
België	L/D	10%	2 x L
Canada	D	-	40%
Denemarken	D	-	30%
Finland	D	-	30%
Frankrijk	L/D	10 - 20%	1,5 of 2,5 x L
Duitsland	L/D	10%	3 x L
Ierland	D	-	10%
Italië	L	10%	-
Japan	L/D	10%	2 x L
Luxemburg	L/D	20%	3 x L
Nederland	L/D	8%	2 x L
Zweden	D	-	30%
Zwitserland	L/D	15 - 20%	2 x L
Groot-Brittanië	D	-	25%
Verenigde Staten	L/D	14,3%	2 x L

Bron : O.E.S.O.

(*) L = lineair; D = degressief

BIJZONDERE BEPALINGEN

Alhoewel er in bepaalde van de in Tabel A1 vermelde landen bijzondere fiscale bepalingen bestaan ter aanmoediging van de investeringen, houdt de Afdeling er aan haar vergelijking te beperken tot de algemene bepalingen.

De bijzondere bepalingen vinden immers vaak hun oorsprong in doelstellingen van sectoriële of regionale politiek.

In dat kader zouden de bepalingen die in de aan België grenzende regio's in voege zijn in aanmerking kunnen genomen worden indien het zou gaan om de studie van de invloed van fiscale stimulansen op de lokalisatie van investeringen in de grensoverschrijdende economische zones.

De Afdeling heeft in de korte tijdspanne die haar is toegewezen voor het verstrekken van dit advies, deze vraag evenwel niet diepgaand kunnen bestuderen.

BIJLAGE 3

DE EFFECTIEVE BELASTING VAN DE INKOMSTEN UIT INVESTERINGEN

De investeringsaftrek en de afschrijvingsstelsels zijn niet de enige fiscale elementen in de investeringsbeslissing.

Een economisch doeltreffende maatregel omvat alle fiscale bepalingen die een invloed uitoefenen op het netto-rendement van de investeerder en omvat dus ook de belasting van de opbrengst van het geïnvesteerd kapitaal bij de kapitaalverschaffer.

1. Definities, methodiek

Het is met die doelstelling voor ogen dat maatregelen voor de effectieve belasting van de inkomsten uit investeringen zijn uitgewerkt, daaronder wordt verstaan het geheel van de netto belastingen betaald door de ondernemingen waarin de investering is gebeurd en door de aandeelhouders en schuldeisers op de door hen ontvangen opbrengst van hun investering.

Er zijn recent verschillende studies gemaakt op basis van de berekeningswijze van KING-FULLERTON (25).

Deze methode evalueert de belastingwig die drukt op de opbrengst van de marginale investering (26) d.m.v. de formule :

$$t = (p - s)/p$$

waarbij p = reël economisch rendement van de investering
 s = rendement na-belasting van de investering

De belangwekkendste besluiten uit deze studies zijn hierna in drie tabellen samengevat.

- Tabel A2 betreft de effectieve belasting van de inkomsten uit investeringen in België en omvat de evaluaties gemaakt door HH. de CALLATAY en GERARD.

Men vindt er 3 indexen in :

- de index t_1 houdt geen rekening met inflatie, economische waardevermindering en fiscale stimulansen : hij omvat enkel de parameters die bepalend zijn voor de belasting bij de investeerder en de kapitaalverschaffer (27)

25 Zie E. de CALLATAY en H. GERARD, *La taxation effective des revenus de l'investissement en Belgique*, Documentatieblad van het Ministerie van Financiën, Mei-juni 1990.

26 In de economische betekenis van het woord "marginaal", t.t.z. de investering waarvan het rendement gelijk is aan de kost

27 De uiteindelijke kapitaalverschaffer is, bij hypothese, een rijksinwoner natuurlijk persoon.

- Bij de index t2 is rekening gehouden met de fiscale stimulansen : afschrijvingen, investeringsaftrek, interestsubsidies en kapitaalpremies (28).
- Bij de index t3 wordt rekening gehouden met de economische waardevermindering van de investering en de inflatie.
- In tabel A3 wordt het relatief belang van de verschillende fiscale stimulansen die bij de berekening van de indexen t2 en t3 in aanmerking werden genomen gedetailleerd.
- In tabel A4 wordt volgens dezelfde methode de effectieve belasting van de inkomsten uit investeringen in de belangrijkste O.E.S.O.-landen vergeleken. Daarbij werden de regionale steunmaatregelen (in België) en vergelijkbare bepalingen in het buitenland buiten beschouwing gelaten : de index t3' is dus niet het volledige equivalent van de index t3 in tabel A2.

2. De belasting van de inkomsten uit investeringen in België, zonder rekening te houden met de fiscale stimulansen

Tabel A2
Effectieve belasting op de inkomsten uit investeringen

	t1	t2	t3
1982(a)	0.410	- 0.206	0.734
1983	0.389	- 0.332	0.706
1984	0.415	- 0.181	0.761
1985	0.432	- 0.139	0.782
1986	0.409	- 0.217	0.766
1987	0.426	- 0.142	0.782
1988	0.404	- 0.138	0.784
1989	0.404	- 0.077	0.795
1990(b)	0.387	- 0.057	0.799
1991(c)	0.347	- 0.112	0.725

Bron : de CALLATAY en GERARD (1990)

- (a) Voor de jaren 1982 en 1983 zijn de indexen berekend in de veronderstelling dat de roerende voorheffing bevrjidend is.
- (b) Tarief Ven. B. van 41%, investeringsaftrek verminderd tot 2 punten + inflatie.
- (c) Tarief Ven. B. van 39%, R.V. van 10% op interesten, investeringsaftrek verminderd tot 1,5 punt + inflatie.

De evolutie van de index t1 is tegelijk afhankelijk van de wijzigingen in de fiscale parameters (tarief van de Ven. B., belastingkrediet, roerende voorheffing) en van de financieringsstructuur van de investeringen (29).

28 Er wordt aangenomen :

- voor de interestsubsidies : een subsidie van 4 punten op tweederde van de investering gedurende vier jaar;
- voor de kapitaalpremies : een premie die gelijk is aan de niet geactualiseerde waarde van de subsidie waarvan de betaling is gespreid over drie jaar.

29 Alle andere factoren constant gehouden, zal een verhoging van het deel van de investeringen dat is

De daling van de index t1 in 1983 wordt verklaard door de daling van het tarief van de vennootschapsbelasting van 45% naar 43%, terwijl de verhoging die in 1984 wordt vastgesteld te wijten is aan de verhoging van de roerende voorheffing tot 25%.

Van 1984 tot 1988 zijn het de wijzigingen in de aandelen van de verschillende financieringsbronnen die de evolutie van de index verklaren; terwijl vanaf 1988 opnieuw de wijzigingen in de fiscale parameters doorslaggevend zijn : de wettelijk voorziene (30) verminderingen van het tarief van de Ven. B. en de verlaging van het tarief van de roerende voorheffing op interesten tot 10% veroorzaken opeenvolgende dalingen van de index t1.

Onafhankelijk van de fiscale stimulansen, de economische waardevermindering en de inflatie is de effectieve belasting van inkomsten uit investeringen gefinancierd door rijksinwoners natuurlijke personen aan het verminderen sinds 1987.

3. De invloed van de fiscale stimulansen

De index t2 (Zie. tabel A2 hierboven) omvat de impact van de fiscale stimulansen voor de investeringen en tabel A3 beschrijft de weerslag daarvan meer in detail.

Tabel A3
Geactualiseerde nettowaarde van de fiscale voordelen

Jaar	Geact. nettowaarde	waarvan afschrijv.	waarvan Int.sub.	waarvan Inv.aftrek
1982	0.413	87%	13%	-
1983	0.450	76%	12%	12%
1984	0.457	76%	12%	12%
1985	0.460	76%	12%	12%
1986	0.460	76%	12%	12%
1987	0.460	76%	12%	12%
1988	0.444	75%	13%	12%
1989	0.417	80%	14%	6%
1990(*)	0.398	80%	15%	5%
1991(*)	0.367	79%	17%	4%

Bron : de Callatay en Gerard (1990)

(*) zie de verwijzingen (b) tot (c) onder tabel 2.

De invoering van de investeringsaftrek in 1983 verhoogt de geactualiseerde nettowaarde van de fiscale voordelen die vervolgens constant blijft tot in 1987.

Vanaf dan vermindert de geactualiseerde nettowaarde van de fiscale voordelen ingevolge het gecombineerd effect van de beperking van de investeringsaftrek en de verminderingen van het tarief van de vennootschapsbelasting, die hebben immers tot gevolg dat het effect van de fiscale steunmaatregelen op de effectieve belasting van inkomsten uit investeringen opneemt.

Tabel 3 toont duidelijk aan dat het voornaamste gedeelte van de impact van de fiscale stimulansen komt van het afschrijvingsstelsel opkomstig is, terwijl de impact van de investeringsaftrek aanzienlijk is afgenomen door de maatregelen genomen in de wet van 7 december 1988 (31).

Het blijkt ook (zie tabel A2, index t2) dat een fiscale politiek die gericht is op een daling van het tarief van de vennootschapsbelasting de impact van de fiscale stimulansen vermindert en dus geen voordeel oplevert voor ondernemingen die zich daadwerkelijk een investeringsinspanning getroosten.

Het opnemen van die fiscale stimulansen in de berekening van de effectieve belasting op de opbrengsten van de investering heeft voor gevolg dat het teken van de index wordt omgekeerd : het feit dat hij negatief wordt betekent dat de marginale investering gesubsidieerd is.

Dit zal evenwel slechts het geval zijn in de weinig realistische situatie waarbij er noch inflatie noch ontwaarding van de kapitaalvoorraad voorkomt.

Deze vereenvoudigende hypothesen opheffen (32) betekent dat de evolutie van de belasting van inkomsten uit investeringen moet onderzocht worden op basis van de index t3.

Deze stijgt van 1986 tot 1990 ingevolge een steeds afnemende invloed van de fiscale stimulansen : aan de discretionaire maatregelen die daarop betrekking hebben kunnen, in negatieve zin, de dalingen van het tarief van de vennootschapsbelasting toegevoegd worden.

In 1991 slaat die beweging om : de daling van het tarief van de roerende voorheffing heeft een zeer duidelijke invloed op de effectieve belasting op de inkomsten uit investeringen.

Men moet dus vaststellen dat dit globaal gunstig effect slechts gunstig is ten koste van een verhoogde discriminatie tussen de wijzen van financiering van investeringen.

31 T.t.z. de beperking van het basistarief tot 3 punten plus inflatie.

32 De werkelijke marginale aanslagvoet staat los van de inflatie. Aangezien de gevoeligheid voor de hypothese van de waardevermindering groot is, maar die parameter daarentegen over de ganse periode constant is, zullen we ons meer interesseren aan de evolutie van de index t3 dan wel aan het niveau ervan.

4. Internationale vergelijking

Het peil van die effectieve belasting moet beoordeeld worden in een internationaal kader.

Tabel A4

Vergelijking van de effectieve belasting van de inkomsten uit investeringen in de O.E.S.O.-landen (jaar 1989).

Landen	t3 (index)
Oostenrijk	- 27
België	68
Canada	113
Denemarken	125
Finland	102
Frankrijk	101
Duitsland	83
Ierland	137
Italië	215
Japan	182
Luxemburg	109
Nederland	86
Zweden	106
Zwitserland	64
Groot-Brittanië	128
Verenigd Koninkrijk	82
Ongewogen O.E.S.O.-gemiddelde :	100

Bron : OESO

Houdt geen rekening met interestsubsidies en kapitaalpremies.

Zoals uit deze laatste tabel blijkt, bekleedt België in deze internationale vergelijking een zeer gunstige plaats, duidelijk onder het ongewogen O.E.S.O.-gemiddelde : enkel Oostenrijk en Italië hebben een substantieel voordeel op ons land.

BIJLAGE 4

INVLOED VAN DE COÖRDINATIECENTRA OP DE EFFECTIEVE BELASTING VAN DE INKOMSTEN UIT INVESTERINGEN

Zoals vermeld in de beschrijving van het fiscaal stelsel van de investeringen in bijlage 2, wordt een belangrijk deel van de investeringen gefinancierd door tussenkomst van de coördinatiecentra.

Het is dan ook interessant na te gaan hoe die tussenkomst de effectieve belasting van de inkomsten uit investeringen beïnvloedt.

De daarbij gebruikte methode is die van KING-FULLERTON die uitvoerig is toegelicht in bijlage 3.

Ten behoeve van de hier gemaakte berekeningen wordt verondersteld dat:

- 1°) tussen de onderneming waarin de investering werkelijk gebeurt en de rijksinwoner natuurlijke persoon, zich twee tussenpersonen plaatsen: een coördinatiecentrum en een onderneming (bijvoorbeeld een financiële instelling);
- 2°) die tussenkomende onderneming aan het coördinatiecentrum leent tegen een tarief beneden het markttarief, omdat ze de fictieve roerende voorheffing incalculeert;
- 3°) het coördinatiecentrum tegen het markttarief leent aan de onderneming die de investering werkelijk doet;
- 4°) geen enkele van deze twee tussenpersonen op deze investering winst realiseert (veralgemening van de hypothese van marginale investering);
- 5°) de interestsubsidies en kapitaalpremies niet meer worden toegekend van het ogenblik dat de investering wordt gefinancierd door tussenkomst van een coördinatiecentrum.

De fictieve roerende voorheffing is vastgesteld op 10/90 voor financieringen door middel van leningen en op 25/75 voor financieringen door middel van aandelen.

Tabel A5

Effectieve belasting inkomsten uit investeringen door tussenkomst van een coördinatiecentrum (Index t2).

Financiering van het coördinatiecentrum	met aandelen	met lening
Gewoon stelsel		
met interestsubsidie	+0.3847	-1.0392
zonder interestsubsidie	+0.4211	-0.7250
Tussenkomst van een coördinatiecentrum	-1.5929	-0.9941

Berekeningen gemaakt door het Secretariaat

De tussenkomst van een coördinatiecentrum levert een belangrijke subsidiëring op van de investering van het ogenblik dat, volgens onze hypothesen, de tussenkomende onderneming kapitaal verschaft door in te schrijven op een kapitaalverhoging. De fictieve roerende voorheffing bedraagt dan 25/75.

De subsidiëring is minder groot als de kapitaalverschaffing gebeurt door een lening : onder voorbehoud van de hier gemaakte hypothesen, zouden de interestsubsidies interessanter zijn dan de toekenning van een fictieve roerende voorheffing.

BIJLAGE 5
INVESTERINGSAFTREK
STATISTIEK PER SECTOR

Deze bijlage bevat een uittreksel van de statistieken van de vennootschapsbelasting per sector, aanslagjaar 1988, toestand op 30.06.1989.

Per sector zijn vermeld (tabel A6) :

- het totaal bedrag der investeringsaftrekken (33);
- het belastbaar bedrag (1ste fase) met name het totaal van de **positieve** resultaten dat voor elke vennootschap gevormd wordt door de som van de bewegingen van de reserves, de verworpen uitgaven, de tantièmes en de belastbare dividenden;
- de tegen vol tarief belastbare grondslag, na alle aftrekken;
- het totaal bedrag der investeringsaftrekken in verhouding tot de belastbare grondslag (1ste fase);
- het totaal bedrag der investeringsaftrekken in verhouding tot de tegen vol tarief belastbare grondslag.

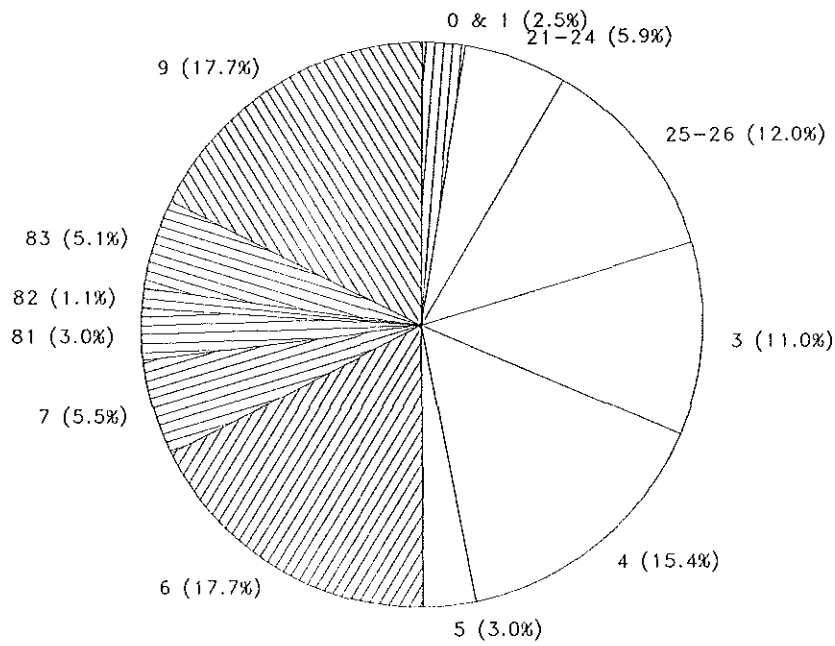
Tabel A6

INVESTERINGSAFTREK EN BELASTBARE GRONDSLAG										
Aanslagjaar 1988, toestand op 30.06.1989										
Sectoren		Investeringsaftrek		Aantal	Grondslag	Belastbare	Investeringsaftrek		Verdeling in sectoren	
Code	Activiteit	Aantal	Tot. bedrag	venootschap	1ste fase	grondslag	/1ste fase	/belastbare	Inv.aftrek	Bel.gr.
0	Landbouw	645	220.4	1587	1177.8	626.5	18.7%	35.2%	0.6%	0.2%
11-14	Petroleumsector	8	335.5	64	2955.6	349.9	11.4%	95.9%	0.9%	0.1%
15-17	Electriciteit en water	28	403.3	75	23675.7	625.3	1.7%	64.5%	1.0%	0.2%
21-24	Mineralen niet-energetische	629	2288.8	1322	19588.2	7409.6	11.7%	30.9%	5.9%	2.7%
25-26	Chemie en afgeleiden	401	4598.6	788	50941.6	38854.2	9.0%	11.8%	11.9%	14.3%
3	Metaalconstructies	2595	4249.2	4838	32528.7	22992.6	13.1%	18.5%	11.0%	8.5%
4	Andere verwerkende nijverheid	4784	5932.2	9634	52798.9	35769.9	11.2%	16.6%	15.4%	13.1%
5	Bouwnijverheid	6225	1160.1	12631	14919.6	8901.8	7.8%	13.0%	3.0%	3.3%
6	Handel, HORECA	21907	6810.1	50990	104803.2	66913.5	6.5%	10.2%	17.7%	24.6%
7	Vervoer en communicatie	2757	2116.1	5937	13022.7	6799.8	16.2%	31.1%	5.5%	2.5%
81	Kredietinstellingen	374	1149.2	1631	71987.4	35567.0	1.6%	3.2%	3.0%	13.1%
82	Verzekeringen	136	432.3	364	14397.7	5965.2	3.0%	7.2%	1.1%	2.2%
83	Diensten aan bedrijven	7956	1962.9	22637	59540.8	35124.1	3.3%	5.6%	5.1%	12.9%
9	Andere diensten	2488	6807.5	5860	14589.6	5598.8	46.7%	121.6%	17.7%	2.1%
X	Onbekend	191	23.0	811	624.8	538.7	3.7%	4.3%	0.1%	0.2%
TOTAL Alle sectoren		51124	38489.2	119169	477552.3	272036.9	8.1%	14.1%	100.0%	100.0%

Millioen F.

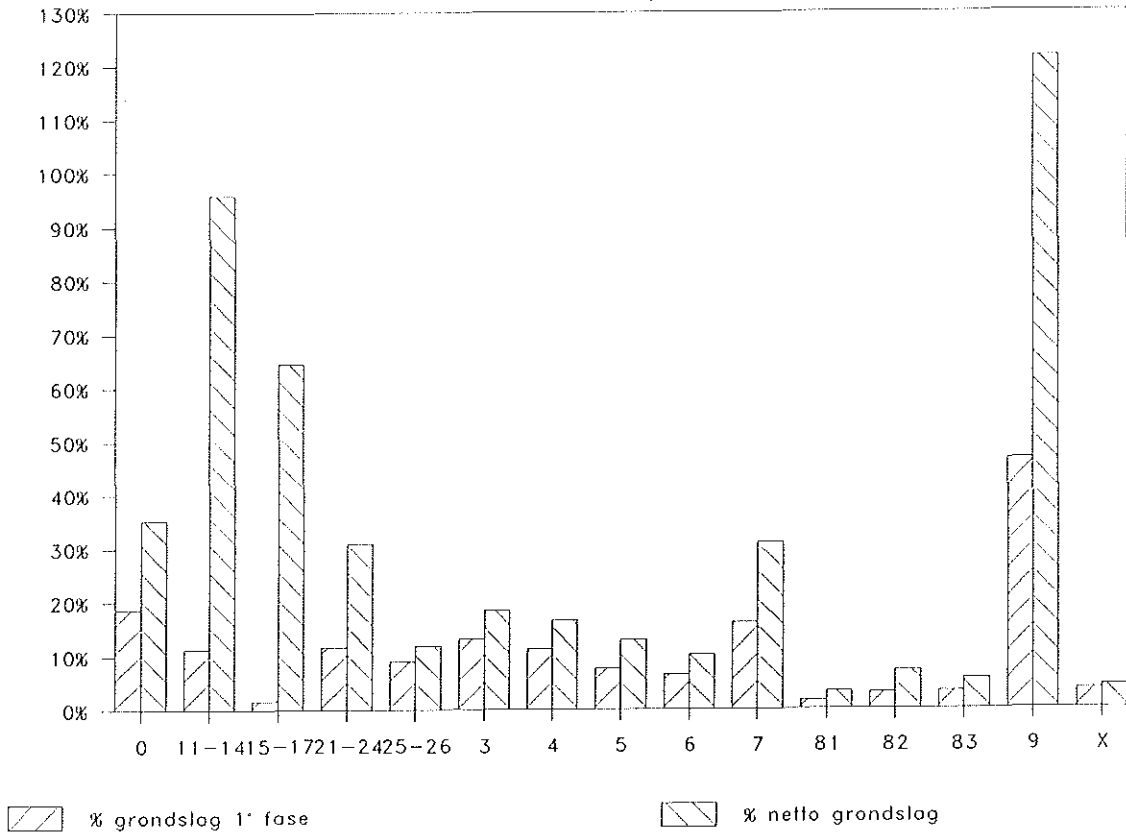
INVESTERINGSAFTREK

Verdeling per sector

INVESTERINGSAFTREK

% van de belastbare grondslag

BIJLAGE 6

BUDGETTAIRE KOST VAN DE INVESTERINGSAF TREK

Deze bijlage beperkt zich eveneens tot de vennootschapsbelasting.
Tabel A7 schetst de budgettaire weerslag van de investeringsaftrek vanaf aanslagjaar 1983 tot aanslagjaar 1992.

Hij is als volgt opgebouwd :

- Voor het aanslagjaar 1982 tot 1986 zijn alle gegevens die in de tabel voorkomen afkomstig van de fiscale statistieken.
- De gegevens van de aanslagjaren 1987 en 1988 zijn samengesteld uitgaande van de daadwerkelijke afgetrokken bedragen (gekend uit de statistieken), de andere cijfers zijn geëxtrapoleerd uitgaande van de verbanden die in vorige aanslagjaren zijn vastgesteld.
- Voor de aanslagjaren 1989 en volgende wordt verondersteld :
 - 1°) dat de op de investeringsaftrek rechtgevende investeringen tegen hetzelfde ritme zullen groeien als de overeenstemde macro-economische grootheden (34);
 - 2°) een overdrachtcoëfficiënt (35) van 20%;
 - 3°) een impliciet aftrekpercentage van 5,5%. Het basistarief zal inderdaad voor elk van die aanslagjaren 5% bedragen (36);
- Voor alle aanslagjaren werd de budgettaire weerslag berekend op basis van een impliciet tarief van Ven.B. dat 2 punten beneden het normale tarief ligt teneinde rekening te houden met de verminderde tarieven.

Overeenkomstig die hypothesen zal de budgettaire kost van de investeringsaftrek nog 10,1 miljard frank bedragen voor aanslagjaar 1992.
Op datzelfde ogenblik zal de gecumuleerde voorraad 84,9 miljard frank bedragen.

34 De groeicoëfficiënten zijn overgenomen van de vooruitzichten van het Planbureau.

35 Deel van de aftrekken dat wordt overgedragen naar volgende belastbare tijdperken.

36 Volgens de beschikbare projecties (Planbureau) van het inflatiepeil, zou de toename van de inflatie de voorziene dalingen van het basistarief van de investeringsaftrek compenseren.

Tabel A7: Budgettaire kost van de investeringsaftrek

Jaren	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Aanslagjaren	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992
Situatie	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
I. Vennootschapbelasting										
Bedrag van de investeringen										
normale percentage	132892.7	151975.0	173595.1	244469.0	321672.0	356187.0	391734.5	435217.0	477607.1	509941.1
energie besparende invest.	3102.9	3200.4	2048.4	4472.0	5884.0	6516.0	7166.3	7961.8	8737.2	9328.7
onderzoek en ontwikkeling	8499.5	9514.6	7857.6	13416.0	17653.0	19546.0	21496.7	23882.8	26209.0	27983.4
meubelen e.a.	16184.9	22386.3	24865.6	35776.0	47074.0	52125.0	57327.1	63690.4	69893.8	74625.6
TOTAAL (t)	160680.0	187076.3	208366.7	298133.0	392283.0	434374.0	477724.5	530751.9	582447.2	621878.9
Aftrekbare bedragen	20900.7	24295.3	25831.9	37147.0	48878.0	54122.0	62300.0	29191.4	32034.6	34203.3
Afgetrokken bedragen 31.12.t+2	14245.7	17880.6	21387.8	28621.3	37659.6	41670.0	49700.0	23353.1	25627.7	27362.7
Afgetrokken bedragen 30.06.t+1	13605.7	16972.2	19090.1	25575.5	35108.0	38780.2	46281.2	21633.4	23740.5	25347.7
Impliciet aftrek percentage	13.0%	13.0%	12.4%	12.5%	12.5%	12.5%	13.0%	5.5%	5.5%	5.5%
Overdrachtcoëfficiënt	0.318	0.264	0.172	0.230	0.230	0.230	0.202	0.2	0.2	0.2
Afgetrokken 30.06/31.12	0.955	0.949	0.893	0.894	0.932	0.931	0.931	0.926	0.926	0.926
Budgettaire kost	6125.7	7688.6	9195.7	12307.0	16194.0	17097.0	20377.0	9574.8	9994.8	10124.2
Overgedragen aftrekken	7954.3	8447.6	4665.1	8526.0	11218.0	12422.0	12600.0	5838.3	6406.9	6840.7
idem, gecumuleerde	7954.3	16401.9	21067.0	29593.0	40811.0	53233.0	65833.0	71671.3	78078.2	84918.9
II. Personen belasting										
Budgettaire kost	529.0	729.0	935.0	1076.0	1332.0	1499.0	1695.0	794.2	871.6	930.6